

Archiv obce Buček

[50. léta 19. stol.] - 1945 (1953)

Inventář

EL NAD č.: 20
AP č.: 204

Kateřina Nová, Petr Hubka, Zuzana Kliková

Plasy 2009

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce fondu	3
II. Vývoj a dějiny fondu	5
III. Archivní charakteristika fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu fondu	5
V. Záznam o uspořádání fondu a zpracování archivní pomůcky	5

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury	6
---	---

Inventární seznam	8
--------------------------	---

Tiráž	10
--------------	----

I. Vývoj původce fondu

Vesnice Buček se nachází na svahu nad Kralovickým potokem na katastrálním území téhož jména o rozloze 2,68 km², leží 4 km jihovýchodně od Kralovic v nadmořské výšce 384 metrů. Původní název zněl „Budček“, zdrobnělina jména „Budeč“. Poprvé byla ves zmíněna v soupisu statků cisterciáckého kláštera v Plasích z roku 1250. S krátkými přestávkami byl Buček součástí majetku uvedeného kláštera až do jeho zániku (1785). Poté se obec dostala do správy Náboženského fondu a v roce 1826 do držby rakouského kancléře Klementa Václava Lothara knížete Metternich-Winneburga, který byl zároveň posledním patrimoniálním majitelem Bučku do zrušení vrchnostenské správy v roce 1849.

S platností od 1. ledna 1850 přešla působnost patrimoniální správy na prvoinstanční úřady státní správy a obecní samosprávu. Základem obecní samosprávy se staly místní (později též politické) obce, které spravovaly jednu nebo několik katastrálních obcí (osad). Nově konstituovaná obec Buček náležela do kraje Plzeňského, politického a soudního okresu Kralovice. Obec byla součástí kralovického farního obvodu. Děti z Bučku navštěvovaly zprvu obecnou školu v Kožlanech nebo v Kralovicích a od roku 1868 českou dvojtřídní obecnou školu v Hodyni. V roce 1869 byl Buček uváděn jako osada obce Dřevec, ale v roce 1892 došlo k jejímu rozdělení na tři samostatné politické obce – Dřevec, Buček a Hodyně.

Místní obec Buček si roku 1892 opět ustavila příslušné obecní orgány – obecní úřad, obecní výbor (od roku 1919 obecní zastupitelstvo) a z jeho středu zvolené obecní představenstvo (od roku 1919 obecní radu) v čele s obecním představeným neboli starostou. Kromě těchto obecních orgánů je doložena po roce 1919 i činnost pomocných orgánů obce. Vedle zákonem zřizované finanční komise přibýly rozhodnutím obecního zastupitelstva ještě komise stavební, zemědělská, místní osvětová, vodovodní, pro živelné pohromy, dále knihovná rada a výbor pro sběr odpadků.

Na počátku 20. století získala obec silniční spojení. Od okresní silnice Kralovice – Liblín dalo Okresní zastupitelstvo v Kralovicích vybudovat silniční spojku do Bučku, která byla ve 30. letech 20. století prodloužena až do Výrova.

Ve 20. letech 20. století změnila většina obyvatel náboženské vyznání, přešla od církve římskokatolické k Církvi československé, jejíž náboženská obec sídlila zprvu v Mladoticích a pak v Kralovicích.

Největšími prvorepublikovými stavebními akcemi obce byly vybudování veřejného vodovodu a elektrifikace. Výstavbu vodovodu připravovalo obecní zastupitelstvo od poloviny 20. let. Vlastní realizaci provedla počátkem 30. let firma Podnikatelství staveb, inženýři Dvořák a Tomeš, Praha – Turnov. Závěrečná kolaudace se konala v roce 1934. Obdobně probíhala i elektrifikace obce. Rozhodnutí o jejím provedení padlo již roku 1926, ale uskutečněna byla až na jaře roku 1937.

Jediným ve fondu doloženým spolkem byl sbor dobrovolných hasičů, který vznikl na příkaz Okresního úřadu v Kralovicích a za pomoci Okresní hasičské jednoty v Plzni v roce 1943.

Obecní úřad Buček ukončil činnost v květnu 1945 ustavením místního národního výboru.

Vývoj počtu obyvatel a domů

Rok	Počet	
	lidí	domů
1850	137	neuvedeno
1869	132	19
1880	158	29
1890	113	20
1900	117	21
1910	117	21
1921	137	21
1930	109	21
1950	86	21

Přehled doložených starostů obce

Rok	Starosta
1895 - 1898	Antonín Jelínek
1899 - 1901	František Růžek
1902 - 1904	Jan Knot
1905	Antonín Jelínek
1905 - 1910	Josef Kroc
1911 - 1927	Antonín Vodrážka
1927 - 1931	Antonín Lodl
1931	Václav Hach
1932 - 1937	Antonín Folk
1938	Antonín Vodrážka
1938 - 1944	Václav Hach

II. Vývoj a dějiny fondu

Písemnosti byly po celou dobu fungování obecního úřadu pravděpodobně ukládány vždy u právě úřadujícího starosty. Po ukončení činnosti obecního úřadu v roce 1945 převzal péči o obecní registraturu MNV v Bučku. Na MNV zůstala uložena až do konce roku 1954, kdy zde vykonal první odbornou prohlídku spisovny a skartaci okresní archivář Jaroslav Vavřík. Z předložených písemností obecního úřadu a MNV vybral pro trvalé uložení v archivu celkem 0,24 bm z let 1839-1959. Záznam v knize přírůstků (přírůstkové číslo 892) byl pořízen dodatečně v roce 1996.

III. Archivní charakteristika fondu

Pro pořádání a inventarizaci fondu bylo použito umělé pořádací schéma z metodického návodu pro pořádání fondu archiv obce, vydaného archivní správou Ministerstva vnitra pod čj. AS/1-284/2000.

Původcem fondu je Obecní úřad v Bučku. Časový rozsah fondu vymezují roky [50. léta 19. stol.]-1945 (1953). Jaroslav Vavřík roztřídil převzatý písemný materiál do dvou archivních fondů, a to Obecního úřadu Buček (0,12 bm) a Místního národního výboru Buček (0,12 bm). V roce 1960 fond Obecní úřad Buček uspořádal a soupis písemností vypracoval okresní archivář JUDr. Josef Pankraz.

Ve fondu se nalézají dvě úřední knihy – evidenční kniha domobrany 1862-1917 (inv. č. 3) a účetní kniha chudinského fondu 1889-1936 (inv. č. 14) se záznamy, které pocházejí z doby činnosti osadního výboru v Bučku. Posteriory fondu jsou záznamy v evidenční knize vydaných domovských listů, pracovních a čeledních knížek (inv. č. 2) z let 1945-1949 a vyúčtování v hlavní knize (inv. č. 10) z let 1945-1953; všechny vznikly z úřední činnosti Místního národního výboru v Bučku.

Z fondu Archiv obce Buček byl převeden podací protokol z let 1943-1952 o rozsahu 0,02 bm do fondu Místní národní výbor Buček, protože většina zápisů pochází z činnosti tohoto původce.

První list evidenční knihy vydaných domovských listů, pracovních a čeledních knížek 1904-1949 (inv. č. 2) obsahuje evidenci ohlášených trestů obyvatel obce. Mezi spisy označenými registrem stavební činnosti obce (inv. č. 10) jsou uloženy archiválie vztahující se k výstavbě okresní silnice Kralovice – Lednice, k projektu elektrifikace obce a zřízení veřejného vodovodu. V letech 1938-1942 byla kniha pokladního deníku (inv. č. 13) užívána také jako deník odeslané pošty.

Jazykem fondu je čeština. Vnitřní skartaci bez vyhotovení protokolu vykonal po převzetí písemností do archivu okresní archivář Jaroslav Vavřík. Rozsah fondu činí 0,37 bm. Při inventarizaci byla provedena podle přílohy č. 3 zákona č. 499/2004 Sb. kategorizace archiválií – kniha zápisů ze schůzí obecního zastupitelstva (výboru), obecní rady (představenstva) a komisí 1902-1944 (inv. č. 1) byla zařazena do I. kategorie, ostatní archiválie fondu do II. kategorie. Písemnosti se až na drobná poškození prachem a plísňemi nacházejí ve vyhovujícím stavu, nevyžadujícím restaurátorský ani konzervátorský zásah.

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Z dochovaných archiválií je možné získat poměrně ucelené informace o činnosti obecního úřadu a o politickém, ekonomickém a kulturním životě obce v 1. polovině 20. století.

V. Záznam o uspořádání fondu a zpracování archivní pomůcky

Fond Archiv obce Buček [50. léta 19. stol.]-1945 (1953) uspořádala a pomůcku sestavila v březnu 2004 Kateřina Nová. Úvod k inventáři napsali v lednu 2008 Kateřina Nová, archivářka, a Petr Hubka, ředitel Státního okresního archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích. Čistopis pomůcky v březnu 2009 vyhotovila Zuzana Kliková.

Přílohy:

Příloha č. 1

Seznam použitých pramenů a literatury:

SOMMER, Johann Gottfried. *Das Königreich Böhmen, statistisch-topographisch dargestellt*. Sechster Band. *Pilsner Kreis*. Prag, 1838.

DUNDERA, J. A. *Království České, staticky-polohopisně popsané*. Praha, 1845.

PALACKÝ, František. *Popis království Českého*. Praha, 1848.

Handbuch der mit a. h. Entschliessung vom 26. Juni 1849 genehmigten Gerichtseintheilung des Kronlandes Böhmen mit zugleichiger Berücksichtigung der mit a. h. Entschliessung vom 4. August 1849 genehmigten politischen Eintheilung. Prag, 1850.

Zevrubný popis rozdělení země království Českého. [Praha], [1854].

Verzeichniss der Orts-gemeinden im Königreiche Böhmen. Prag, [1862].

Seznam míst v království Českém. Praha, 1872.

Zákon č. 87/1874 Z. z. ze dne 26. listopadu 1874, kterýmž se §§ 3. a 94. zřízení obecního ze dne 16. dubna 1864 mění.

Seznam míst v království Českém = Orts = Repertorium für das Königreich Böhmen. Praha, 1886.

Vyhlášení c. k. místodržitele pro Čechy č. 47/1893 Z. z. ode dne 9. června 1893, číslo 73558, jež se týče rozloučení obcí v království Českém, která během roku 1892 povolena byla.

Seznam míst v království Českém = Orts = Repertorium für das Königreich Böhmen. Praha, 1893.

Seznam míst v království Českém. Praha, 1907.

Seznam míst v království Českém. Praha, 1913.

Statistický lexikon obcí v republice Československé. Praha, 1924.

Statistický lexikon obcí v republice Československé. Praha, 1934.

Amtliches Deutsches Ortsbuch für das Protektorat Böhmen und Mähren. Prag, 1940.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850-1970. Praha, 1978.

DYK, Jan. *Popis politického okresu Kralovického*. Praha, 1886.

UHLÍŘ, Josef. *Obecní zřízení a řád volení v obcích pro království České*. Praha, 1915.

JOACHIM, Václav. *Řád volení v obcích s prováděcími nařízeními a novela k obecním zřízením*. Praha, 1919.

WEYR, František. *Řád volení do obcí*. Brno, 1920.

KAŇÁK, Josef. *Základy správy obecní, správní příručka českých zemí*. Kutná Hora, 1927.

FLÖGEL, Jaroslav. *Praktická příručka pro obecní a okresní funkcionáře*. Praha, 1931.

ZETEK, František. *Popis politického okresu Kralovického*. Kralovice, 1932.

ZETEK, František Josef. *Kralovice a okolí*. Kralovice, 1933.

KYPR, O. *Obecní zřízení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha, 1933.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost*. Praha, 2005. ISBN 80-7106-709-1.

CAIS, Petr. Účetní materiály kamerálního účetnictví obecní samosprávy v Čechách v letech 1850 – 1945 (se zřetelem k situaci v českém pohraničí). *Archivní časopis*, 2006, roč. 56, č. 4, s. 249–285.

EDL, Jan. Přehled změn v územní organizaci politické správy v letech 1928 – 1948. *Paginae historie: sborník Národního archivu*, Praha, 2006, roč. 14, s. 483–546.

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo ev. j.
I. Knihy			
1	Zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva (výboru), obecní rady (představenstva) a komisí	1902 - 1944	K 1
2	Evidenční kniha vydaných domovských listů, pracovních a čeledních knížek	1904 - 1945 (1949)	K 2
3	Evidenční kniha domobrany	1862 - 1917	K 3
4	Parcelní protokol	[50. léta 19. stol.]	K 4
II. Spisový materiál			
II. 1. Registraturní pomůcky			
5	Podací protokol	1898 - 1936	R 1
	Podací protokol	1943 - 1945 (1952)	MNV Buček
II. 2. Spisy			
6	Domovské a matriční záležitosti	1906 - 1945	N 1
7	Koupě, příděl a pronájem pozemků	1930 - 1944	N 1
8	Rozpočet obce	1944	N 1
9	Stavební činnost obce	1896 - 1941	N 1
III. Účetní materiál			
III. 1. Účetní knihy			
10	Hlavní kniha	1931 - 1945 (1953)	K 5
11	Pokladní deník	1895 - 1942	K 6
12	Pokladní deník	1928 - 1942	K 7
13	Účetní kniha chudinského fondu	1889 - 1936	K 8
III. 2. Účty			
14	Účetní závěrka	1944	N 2

Název archivní pomůcky: Archiv obce Buček

Časové rozmezí: [50. léta 19. stol.] - 1945 (1953)

Počet evidenčních jednotek: 11 (8 úředních knih, 1 podací protokol, 2 kartony)

Počet inventárních jednotek: 14

Rozsah v bm: 0,37 (úřední knihy – 0,13 bm, podací protokoly – 0,02
bm, kartony – 0,22 bm)

Stav ke dni: 16. 3. 2009

Zpracovatel fondu: Kateřina Nová

Zpracovatelé archivní pomůcky: Kateřina Nová, Petr Hubka, Zuzana Kliková

Počet stran: 10

Počet exemplářů: 4

Schválila: Martina Matušková

dne 16. 3. 2009 – č. j. SOAP/060-152/2009